

Ανάλυση: Τι περιλαμβάνει το τουρκικό αίτημα για F-16 και τι αλλάζει στην ισορροπία δυνάμεων

«Υπαρξιακό» θέμα για τις τουρκικές Ένοπλες Δυνάμεις και ειδικά για την Αεροπορία χαρακτηρίζουν έμπειροι στρατιωτικοί την ικανοποίηση του αιτήματος προμήθειας και αναβάθμισης F-16, η τύχη του οποίου θα κριθεί στο Κογκρέσο μετά τη συμφωνία του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν να προωθήσει στην τουρκική Εθνοσυνέλευση το αίτημα της Σουηδίας για ένταξη στο ΝΑΤΟ.

Χωρίς τα νέα μαχητικά, η Τουρκία κινδυνεύει να μείνει με έναν τεχνολογικά ξεπερασμένο αεροπορικό στόλο, ο οποίος ήδη αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα στις διαθεσιμότητες των αεροσκαφών. Ταυτόχρονα, η ενίσχυση της Ελλάδας με νέα μαχητικά και όπλα μακρού πλήγματος στρέφει το τουρκικό επιτελείο στην αναζήτηση άμεσης λύσης για να κλείσει την ψαλίδα στην ισορροπία δυνάμεων.

Τα F-16 αποτελούν τη μοναδική ρεαλιστική επιλογή για την Άγκυρα καθώς η ενσωμάτωσή τους θα είναι άμεση, είναι άλλωστε ο τρίτος μεγαλύτερος χρήστης F-16 στον κόσμο, ενώ δεν θα απαιτηθούν ιδιαίτερες αλλαγές στις υποδομές και τον τρόπο εκπαίδευσης.

Πακέτο «μαμούθ»

Τον Οκτώβριο του 2021, η Άγκυρα ενημέρωσε με επίσημο τρόπο την αμερικανική κυβέρνηση για το αίτημα της. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα – μαμούθ – ύψους 20 δισεκατομμυρίων δολαρίων που περιλαμβάνει εκτός από νέα αεροσκάφη και κιτ αναβάθμισης του υφιστάμενου στόλου, έναν εντυπωσιακά μεγάλο αριθμό όπλων που, μεταξύ άλλων, φανερώνει την αλλαγή φιλοσοφίας αλλά και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η τουρκική αεροπορία.

Η Άγκυρα επιδιώκει να δημιουργήσει έναν σύγχρονο στόλο με 119 F-16 Viper ως «απάντηση» στην προμήθεια από ελληνικής πλευράς των Rafale, των F-16V και σύντομα των F-35. Για να το πετύχει αυτό, ζητά να αγοράσει 40 νέα F-16 Block 70/72 και 79 κιτ αναβάθμισης ώστε να μετατρέψει σε Viper ορισμένα από τα παλαιότερα F-16 που ήδη διαθέτει. Σύμφωνα με πληροφορίες, τα απαραίτητα που θέλει να προμηθευτεί η Τουρκία περιλαμβάνουν το ραντάρ ενεργητικής ηλεκτρονικής σάρωσης APG-83 τεχνολογίας AESA, συστήματα ηλεκτρονικού πολέμου, αισθητήρες, οθόνες πολλαπλών λειτουργιών για τα πιλοτήρια και νέο λογισμικό.

Αλλαγή «δόγματος»

Μεγαλύτερη σημασία όμως, έχουν τα όπλα που ζητάει η Τουρκία. Στο αίτημα που εστάλη στην Ουάσιγκτον, γίνεται αναφορά σε 900 πυραύλους αέρος – αέρος και 800 βόμβες ή συλλογές καθοδήγησης. Η Τουρκία χρησιμοποιεί δύο τύπους αμερικανικών πυραύλων A/A, τους μέσου βελγνεκούς AIM-120 AMRAAM σε διάφορες εκδόσεις και τους μικρού βελγνεκούς AIM-9 Sidewinder. Αυτό που μένει να διευκρινιστεί είναι αν πρόκειται για συνδυασμό των δύο ή για

Τα F-16 αποτελούν τη μοναδική ρεαλιστική επιλογή για την Άγκυρα καθώς η ενσωμάτωσή τους θα είναι άμεση, είναι άλλωστε ο τρίτος μεγαλύτερος χρήστης F-16 στον κόσμο, ενώ δεν θα απαιτηθούν ιδιαίτερες αλλαγές στις υποδομές και τον τρόπο εκπαίδευσης.

αίτημα αποδέσμευσης του πιο σύγχρονου AIM-120D ο οποίος είναι μεγάλου βελγνεκούς, αντίστοιχων δυνατοτήτων με τους Meteor που φέρουν τα ελληνικά Rafale.

Στην αμερικανική απάντηση (LOA) όταν και αν αυτή σταλεί στην Άγκυρα, θα διαπιστωθεί και το είδος των όπλων αέρος – εδάφους που ζητά η Τουρκία αν και οι πληροφορίες κάνουν λόγο είτε για απλές βόμβες ελεύθερας πτώσεως ή για συλλογές καθοδήγησης.

Έμπειροι αξιωματικοί, επισημαίνουν στην «Κ» ότι πρόκειται για μία από τις μεγαλύτερες παραγγελίες όπλων, η οποία φανερώνει την αλλαγή «δόγματος» της τουρκικής αεροπορίας. Η Άγκυρα διέθετε πάντα περισσότερα όπλα αέρος – εδάφους και λιγότερα αέρος – αέρος, καθώς αυτό υπαγόρευαν τα επιχειρησιακά της σχέδια σε ό,τι έχει να κάνει με την Ελλάδα. Η προμήθεια 900 πυραύλων A/A δείχνει την προσπάθεια της Τουρκίας να αναπτύξει αντιαεροπορικές ικανότητες καθώς αντιλαμβάνεται, όπως επισημαίνουν αρμόδιες πηγές, ότι απέναντι της βρίσκεται μια πολύ ικανή αεροπορική δύναμη, η οποία αν και υστερεί σε αριθμούς, διαθέτει εντυπωσιακή ισχύ πυρός.

Η ισορροπία δυνάμεων

Αν τελικά λάβει το πράσινο «φως» από την Ουάσιγκτον, με την ολοκλήρωση του προγράμματος η Άγκυρα θα διαθέτει 283 F-16, 119 εκ των οποίων στην κορυφαία διαμόρφωση Viper. Τα υπόλοιπα ανήκουν σε παλαιότερες εκδόσεις με περιορισμένες επιχειρησιακές ικανότητες στο σύγχρονο πεδίο μάχης ενώ τον τουρκικό στόλο μαχητικών συμπληρώνουν και 48 F-4E.

Η Ελλάδα, από το 2027 θα διαθέτει 83 F-16 στην έκδοση Viper, ενώ ακόμη 38 Block 50 αναμένεται να αναβαθμιστούν σε Block 52+ (M). Στο οπλοστάσιο της Πολεμικής Αεροπορίας βρίσκονται ακόμη 32 παλαιότερα Block 30, 24 Mirage 2000-5, 33 F-4E ενώ μέχρι στιγμής, η Ελλάδα έχει παραλάβει 16 από τα 24 Rafale και αναμένει την έναρξη των διαπραγματεύσεων για την απόκτηση τουλάχιστον 20 F-35.

Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι ακόμη και αν το τουρκικό αίτημα εγκριθεί με άμεσες διαδικασίες, για την παραλαβή του πρώτου F-16V η Άγκυρα θα πρέπει να περιμένει τουλάχιστον τρία χρόνια. Το εργοστάσιο που κατασκευάζει τα F-16 Block 70/72 στο Γκρίνβιλ της Νότιας Καρολίνα έχει τη δυνα-

τότητα παραγωγής τεσσάρων αεροσκαφών τον μήνα και ήδη εκκρεμούν παραγγελίες για 148 μαχητικά για άλλες χώρες, μεταξύ των οποίων, η Ταϊβάν, η Σιγκαπούρη, το Μαρόκο και το Μπαχρέιν.

Ο ρόλος του Κογκρέσου

Τον τελευταίο λόγο πάντως, εξακολουθεί να έχει το αμερικανικό Κογκρέσο, με τον πρόεδρο της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας, Ρόμπερτ Μενέντεζ και την Ομογένεια να βάζουν «βέτο» στην πώληση F-16 στην Τουρκία. Το ιστορικό άλλωστε, δεν ευνοεί την Άγκυρα αφού δεν είναι η πρώτη φορά που οι Ηνωμένες Πολιτείες, μέσω του Κογκρέσου, αρνούνται την πώληση συστημάτων στην Τουρκία.

Στα τέλη της δεκαετίας του 2000, η Άγκυρα είχε αιτηθεί την προμήθεια αμερικανικών Μπ Επανδρωμένων Αεροσκαφών MQ-9 Reaper και των οπλισμένων MQ-1 Predator. Αρκετά μέλη του Κογκρέσου εναντιώθηκαν στην εξαγωγή των UAV με αποτέλεσμα η Άγκυρα να αναπτύξει τα δικά της συστήματα. Ακολούθησαν οι Patriot την περίοδο 2009 – 2018 με τους Τούρκους να ζητούν ανώτερα συστήματα από αυτά που προσέφερε η Ουάσιγκτον. Τελικά, η Άγκυρα στράφηκε στην κινεζική αγορά το 2013 και στη συνέχεια στους ρωσικούς S-400, οι οποίοι την οδήγησαν οριστικά εκτός προγράμματος F-35.

Ένα από τα λίγα προγράμματα που προχώρησαν, παρά το γεγονός ότι η Τουρκία βρίσκεται σε «μαύρη» λίστα, ήταν αυτό της μερικής αναβάθμισης των F-16, ύψους περίπου 250 εκατομμυρίων δολαρίων. Η έγκριση ήρθε μόλις τον περασμένο Απρίλιο και αφορά στην τοποθέτηση συστήματος ζεύξης δεδομένων Link 16 και αποφυγής πρόσκρουσης στο έδαφος για 199 αεροσκάφη.

«Μονόδρομος» τα F-16

Η Άγκυρα, στην προσπάθειά της να ασκήσει πίεση στην αμερικανική πλευρά διερεύνησε την πιθανότητα προμήθειας άλλων μαχητικών είτε από τη ρωσική είτε από την ευρωπαϊκή αγορά. Μεταξύ αυτών, τα βρετανικά Eurofighter, μια «πολιτική» λύση που δεν φαίνεται να στηρίζει ούτε το τουρκικό επιτελείο.

Ένα από τα βασικά «αγκάθια» αυτού του σχεδίου είναι ότι πρέπει να εξασφαλιστεί η σύμφωνη γνώμη όσων συμμετέχουν στην παραγωγή του μαχητικού, δηλαδή της Γερμανίας, της Ισπανίας, της Ιταλίας και της Μεγάλης Βρετανίας. Ένας ακόμη λόγος είναι το κόστος αγοράς και υποστήριξης που υπολογίζεται σχεδόν διπλάσιο σε σχέση με τα F-16V ενώ καταγράφονται και σημαντικές καθυστερήσεις στην παραγωγή του Eurofighter. Ακόμη και αν εξασφαλιζόταν ορισμένα αεροσκάφη, η τουρκική αεροπορία θα χρειαζόταν αρκετό χρόνο για να τα ενσωματώσει στο οπλοστάσιο της ενώ η ύπαρξη συστημάτων αμερικανικής προέλευσης, όπως το Link 16 και τα Sniper PODS θα απαιτούσαν και πάλι έγκριση από το Κογκρέσο.